

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
UNIVERSITY OF BELGRADE

Пољопривредни факултет
Faculty of Agriculture

Институт за ратарство и повртарство
Institute for Field and Vegetable Crop Sciences

XI СИМПОЗИЈУМ
са међународним учешћем

ИНОВАЦИЈЕ
У РАТАРСКОЈ И ПОВРТАРСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ
- зборник извода -

11th SYMPOSIUM
with international participation
Innovations in Field and
Vegetable Crops Production
Book of Abstracts

Београд, 12-13. октобар 2023.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
UNIVERSITY OF BELGRADE

Пољопривредни факултет
Faculty of Agriculture

XI СИМПОЗИЈУМ СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ
Иновације у ратарској и повртарској производњи

Зборник извода

11th SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Innovations in Field and Vegetable Crops Production

Book of Abstracts

Београд, 12–13. октобар 2023.
Belgrade, 12–13. October 2023.

Универзитет у Београду - Пољопривредни факултет

XI СИМПОЗИЈУМ СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ
Иновације у ратарској и повртарској производњи
Зборник извода

11th SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Innovations in Field and Vegetable Crops Production
Book of Abstracts

Уредници / Editors

Проф. др Јасна Савић / Jasna Savić
Проф. др Владан Пешић / Vladan Pešić

Издавач / Publisher: Универзитет у Београду – Пољопривредни факултет /
University of Belgrade – Faculty of Agriculture

За издавача: проф. др Душан Живковић

Главни и одговорни уредник: доц. др Тамара Пауновић

Технички уредник: Рајко Симић

Штампа: PHOTO RAY, Милића Ракића 7/51, Београд

Издање: Прво

ИСБН 978-86-7834-422-0

Тираж: 80 примерака

(ПДФ / PDF – Portable Document Format)

Одлуком Одбора за издавачку делатност Пољопривредног факултета Универзитета у Београду од 05.10.2023. године, бр. 231/22, одобрено је издавање Зборника извода XI Симпозијум са међународним учешћем Иновације у ратарској и повртарској производњи.

Забрањено прештампавање и фотокопирање. Сва права задржава издавач.

Београд, 2023.

Организациони одбор / *Organizing Committee*

Др Јасна Савић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд (председавајућа)
Др Миодраг Толимир, научни сарадник, Институт за кукуруз, Земун Поље
Др Јегор Миладиновић, научни саветник, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Др Александар Симић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Љубиша Живановић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Иван Шоштарић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Љубиша Коларић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Гордана Бранковић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Илинка Пећинар, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд
Др Јасмина Ољача, доцент, Пољопривредни факултет, Београд
Др Светлана Аћић, доцент, Пољопривредни факултет, Београд
Др Ирена Радиновић, доцент, Пољопривредни факултет, Београд
Др Данијела Ђорђевић, доцент, Пољопривредни факултет, Београд
Др Јела Икановић, виши научни сарадник, Пољопривредни факултет, Београд
Немања Гршић, асистент, Пољопривредни факултет, Београд
Сандра Вуковић, асистент, Пољопривредни факултет, Београд
Софија Килибарда, асистент, Пољопривредни факултет, Београд

Програмски одбор / *Programme Committee*

Др Владан Пешић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд (председавајући),
Др Жељко Долијановић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Ђорђе Моравчевић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Саво Вучковић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Снежана Ољача, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Франц Бавец, редовни професор, Пољопривредни факултет, Марибор, Словенија,
Др Славен Продановић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Милан Миросављевић, виши научни сарадник, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад,
Др Весна Милић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Источно Сарајево, БиХ
Др Вера Ракоњац, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Томислав Живановић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Зора Дајић Стевановић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Милена Симић, научни саветник, Институт за кукуруз, Земун Поље, Београд,
Др Десимир Кнежевић, ред. проф, Пољопривредни факултет, Лешак–Косовска Митровица, Србија,
Др Ирена Југ, редовни професор, Пољопривредни факултет, Осиек, Хрватска,
Др Зоран Јововић, редовни професор, Биотехнички факултет, Подгорица, Црна Гора,
Др Дубравка Савић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Славољуб Лекић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Весна Драгичевић, научни саветник, Институт за кукуруз Земун Поље, Београд
Др Ана Вујошевић, ванредни професор, Пољопривредни факултет, Београд,
Др Добривој Поштић, виши научни сарадник, Институт за заштиту биља и животну средину, Београд,
Dr Ali Raza, Fujian Agriculture and Forestry University, Fuzhou, China,
Dr Zeki Kara, Faculty of Agriculture, Selcuk, Turkey
Академик др Александар Килчевски, БАН, Минск, Белорусија
Dr Nidal Šaban, University of Forestry, Sofia, Bulgaria
Др Жељка Згорелец, редовни професор, Агрономски факултет, Загреб, Хрватска
Др Маркус Вајнман, Универзитет у Хоенхајму, Немачка
Др Љиљана Костић Крављанац, виши научни сарадник, Институт за мултидисциплинарна истраживања, Београд, Србија
Др Зоран Димов, редовни професор, Факултет за пољопривреду и храну, Скопље, Македонија
Др Радиша Ђорђевић, научни сарадник, Институт за повртарство, Србија

Симпозијум подржало / Supported by

**Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије
The Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia**

ПРОГРАМ / PROGRAMME

XI СИМПОЗИЈУМ СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ
Иновације у ратарској и повртарској производњи 2023
11th SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Innovations in Field and Vegetable Crops Production 2023

Свечана сала Пољопривредног факултета / Faculty of Agriculture, ceremonial hall

Четвртак, 12. октобар / Thursday, 12 October

13.00 – 13.30	Регистрација и постављање постера / <i>Registration and posters mounting</i>
13.30 – 14.00	Отварање Симпозијума / <i>Opening session</i>
Председништво / Chairs Јасна Савић, Србија Владан Пешић, Србија Жељко Долијановић, Србија	
Пленарна предавања / Plenary presentations Председништво / Chairs Славен Продановић, Србија Сандра Цвејић, Србија	
14.00 – 14.30	Alexander Kilchevsky, Olga Babak Генетичке основе одлучивања повртарских врста помоћница Genetic bases of breeding of solanaceous vegetable plants
14.30 – 15.00	Nidal Shaban, Abdullah M. Al-Nuaimi, Vladan Pešić, Eman Kadhum Одрживо управљање производњом парадајза за прераду Sustainable management of tomato production for processing
15.00 – 15.30	Иван Шоштарић, Зора Дајић Стевановић Примена молекуларних маркера у истраживању лековитог и ароматичног биља Molecular marker in medicinal and aromatic plants research
15.30 – 16.00	Пауза за кафу, разгледање постера / <i>Coffee break, poster viewing</i>
Усмена излагања / Oral presentations Председништво / Chairs Ненад Ђурић, Србија Томислав Живановић, Србија	
16.00 – 16.15	Сандра Цвејић, Бошко Дедић, Александра Радановић, Јелена Јоцковић, Немања Ћук, Соња Гвозденац, Милан Јоцковић, Синиша Јоцић, Драгана Миладиновић Може ли фенотипизација корена сунцокрета у ризотронима открити особине генотипова отпорних на сушу? Can phenotyping sunflower roots in rhizotrons reveal traits of drought tolerant genotypes?
16.15 – 16.30	Гордана Бранковић, Ирена Радиновић, Томислав Живановић, Десимир Кнежевић Провера аутентичности ратарских производа молекуларно-генетичким методама Verification of the authenticity of cereal products by molecular genetic methods
16.30 – 16.45	Ненад Буњац, Максим Баковић, Владан Пешић Листови и семе амаранта – аминокиселински профил Amaranth leaves and seeds - amino acid profile
16.45 – 17.00	Зоран Броћић, Јасмина Ољача, Данијел Пантелић, Јелена Рудић, Добривој Поштић, Ивана Момчиловић Аеропонска производња миникртола кромпира: утицај порекла садног материјала и генотипа Potato minituber production by aeroponics: effects of plant origin and genotype
17.00 – 17.15	Милан Бранков, Милена Симић, Маријенка Табаковић, Милена Шенк, Наталија Павловић, Весна Драгичевић Могућности да се смање количине примене хербицида додатком ађуванта Possibilities to reduce herbicide application rates adding an adjuvant into the tank
17.15 – 18.00	Панел дискусија

	Тема: Пољопривреда Србије у светлу климатских промена Модеатор: Јасна Бајшански Панелисти: Владан Пешић, Пољопривредни факултет, Београд Жељко Долијановић, Пољопривредни факултет, Београд Ненад Ђурић, Институт за повртарство, Смедеревска Паланка Драган Лончар, Земљорадничка задруга „Бешка“ Станко Опарница, КИТЕ d.o.o.
19.00	Вечера / Dinner
Петак, 13. октобар / Friday, 13 October	
Пленарна предавања / Plenary presentations Председништво / Chairs Жељка Згорелец, Хрватска Милена Симић, Србија	
09.30 – 10.00	Christos Dordas Диверзификовани системи гајења са здруженим усевима жита и легуминоза за очување одрживости Diversified cropping systems with cereal and legume intercropping to maintain sustainability
10.00 – 10.30	Јелена Јовичић-Петровић, Милица Драгојевић, Ирена Тодоровић, Вера Карличкић, Блажо Лалевић, Игор Кљујев, Вера Раичевић Ризосферне бактерије из природно отпорних средина као обећавајуће решење за одрживу ратарску производњу Rhizosphere bacteria from naturally resistant environments as a promising solution for sustainable crop production
10.30 – 11.00	Љубиша Коларић Допринос науке и струке у унапређењу производње соје The contribution of science and the profession in the improvement of soybean production
Усмена излагања / Oral presentations Председништво / Chairs Зоран Димов, РС Македонија Снежана Ољача, Србија	
11.00 – 11.15	Милан Миросављевић, Владимир Аћин, Сања Микић, Горан Јаћимовић Унапређење продуктивности јечма и пшенице оптимизацијом акумулације суве материје и азота у различитим роковима сетве Improvement of barley and wheat productivity by optimizing dry matter and nitrogen accumulation across various sowing dates
11.15 – 11.30	Алекса Липовац, Ружица Стричевић, Марија Ћосић, Дуња Сотоница, Бранислава Лалић COST пројекат FAIRNESS – Развој мреже микрометеоролошких мерења намењених за пољопривредну производњу COST project FAIRNESS – Development of Network of micrometeorological measurements for agricultural purpose
11.30 – 12.00	Пауза за кафу, разгледање постера / Coffee break, poster viewing
12.00 – 12.15	Секција постера / Poster session Модератори / Moderators Александар Симић, Србија Зора Дајић Стефановић, Србија
12.15	Излет и ручак на Радмиловцу / Excursion and lunch at Radmilovac

ПОСТЕРИ / POSTERS

1.	Ана Марјановић Јеромела, Федерика Занети, Анкица Кондић Шпика, Биљана Кипровски, Соња Гвозденац, Драгана Рајковић, Драгана Миладиновић, Андреа Монти КАРinata и камелИНА у средишту пажње европске биобазирани економије CARinata and CamelINA in Focus for Europe's Bio-Based Future
2.	Ана Вујошевић, Сандра Вуковић Начини побољшања управљања производњом и пласманом цвећа Ways to improve the management of flower production and marketing
3.	Желько Долијановић, Биљана Шевић, Милена Симић, Весна Драгичевић, Небојша Момировић, Ненад Ђурић Утицај гајења покровних усева и примена биофertilизатора на садржај протеина, скроба и уља у зрну кукуруза кокичара (<i>Zea mays L. everta</i> Sturt) The influence of cover crops and the biofertilizer on the protein, starch and oil content of popcorn grain (<i>Zea mays L. everta</i> Sturt)
4.	Борислав Петковић, Војо Радић, Илија Комљеновић, Зоран Јововић Варирање развића црвене дјетелине (<i>Trifolium pratense</i> L.) Variation in the development of red clover (<i>Trifolium pratense</i> L.)
5.	Снежана Брајевић, Желько Целетовић, Гордана Андрејић, Урош Алексић, Никола Милановић, Александар Симић Усвајање и акумулација тешких метала у подземним и надземним органима врста из рода <i>Festuca</i> Heavy metals uptake and accumulation in below- and above-ground plant organs of <i>Festuca</i> species
6.	Андрејић Гордана, Брајевић Снежана, Алексић Урош, Милановић Никола, Симић Александар, Целетовић Желько, Ракић Тамара Принос биомасе мискантуса гајеног на одлагалишту флотационе јаловине Miscanthus biomass yield grown on flotation tailings
7.	Хелена Мајсторовић, Маја Судимац, Богдан Гаралејић, Бабка Јан Здравствени аспект квалитета повртарских производа на територији Града Панчева The health aspect of the quality of vegetable products on the territory of the city of Pančevo
8.	Хелена Мајсторовић, Маја Судимац, Богдан Гаралејић, Бабка Јан Здравствени аспект квалитета ратарских производа на територији Града Панчева The health aspect of the quality of agricultural products on the territory of the city of Pančevo
9.	Јела Икановић, Љубиша Живановић, Љубиша Коларић, Вера Поповић, Снежана Јанковић, Наташа Љубичић, Дивна Симић Утицај хибрида и локалитета на продуктивност кукуруза Influence of hybrid and locality on maize productivity
10.	Јелена Максимовић, Зоран Динић, Марина Јовковић, Јасна Савић, Радмила Пивић, Дарко Јарамаз, Каменко Братковић Процена ризика по здравље од тешких метала у листовима дивљег зеља (<i>Rumex crispus</i> L.) сакупљеног у околини термоелектране „Никола Тесла“ Health risk assessment of heavy metals in leaves of curly dock (<i>Rumex crispus</i> L.) collected from the area of thermal power plant “Nikola Tesla”
11.	Лидија Миленковић, Зоран С. Илић, Љубомир Шунић, Драгана Лалевић Утицај рока садње на раст и принос слатког кромпира (<i>Ipomoea batatas</i> L.) Effect of planting date on growth and yield of sweet potato (<i>Ipomoea batatas</i> L.)

ПОСТЕРИ / POSTERS

12.	Сандра Вуковић, Дргана Ранчић, Софија Килибарда, Илинка Пећинар Raman analysis of single Apiaceae fruits-evaluation of the essential oil content Раманова анализа на плодовима представника фамилије Ариасеае – процена садржаја етарског уља
13.	Дивна Симић, Снежана Јанковић, Вера Поповић, Јела Икановић, Слађан Станковић, Свето Ракић, Петар Стевановић Садржај азота и фосфора у обрадивом пољопривредном земљишту Србије Investigation of nitrogen and phosphorus content in arable agricultural land in Serbia
14.	Софија Килибарда, Сандра Вуковић, Александар Ж. Костић, Ђорђе Моравчевић, Славица Јелачић Преглед лековитих својстава дивље руколе- <i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC. Overview of health promoting properties of wild rocket-<i>Diplotaxis tenuifolia</i> (L.) DC
15.	Соња Ђуричин, Енике Грегорић, Слађана Савић, Гордана Матовић, Оливера Јовановић Профитабилност органске производње крупника (<i>Triticum spelta</i>) Profitability of organic farming of spelt (<i>Triticum spelta</i>)
16.	Тимеа Хајнал Јафари, Драгана Стаменов, Симонида Ђурић Примена биофertilизатора на бази бактерија на почетни раст чубра (<i>Satureja hortensis</i> L.) и першуна (<i>Petroselinum crispum</i>) Application of bacteria based fertilizers on initial growth of savory (<i>Satureja hortensis</i> L.) and parsley (<i>Petroselinum crispum</i>)
17.	Саша Лалић, Бранка Говедарица, Игор Ђурђић, Алексеј Лукин, Весна Милић, Татјана Крјукова Утицај суперадсорбента и сорте на принос кромпира Influence of superadsorbent and variety on yield of potato
18.	Војо Радић, Илија Комљеновић, Борислав Петковић Корелације морфолошко-агрономских особина и компоненти квалитета смљките (<i>Lotus corniculatus</i> L.) Correlations of morpho-agronomic characteristics and quality components of birdsfoot trefoil (<i>Lotus corniculatus</i> L.)
19.	Жељка Згорелец, Леља Витезица, Марија Галић, Ива Хреља, Александра Перчин, Ивица Кисић, Ивана Јаковљевић, Гордана Пехнец Квалитет урбаног земљишта у Максимирској улици у граду Загребу и њихов потенцијал за коришћење The quality of urban soils and their potential for use in Maksimirska Street in the city of Zagreb
20.	Зоран Димов, Игор Иљовски, Иле Цанев, Златко Арсов Могућности за производњу стевиије као алтернативног усева у производном подручју дувана у РС Македонији Opportunities for stevia production as an alternative crop in tobacco-producing regions in RN Macedonia
21.	Мирјана Демин, Јованка Лаличић-Петронијевић, Лазар Пејић, Микица Стевановић, Александра Ћирковић, Биљана Рабреновић Технолошка и функционална својства брашна квиноје (<i>Chenopodium quinoa</i> Will.) различитих сорти Technological and functional properties of different varieties of quinoa flour (<i>Chenopodium quinoa</i> Will.)
22.	Милан Биберцић, Јелена Стојиљковић, Вера Ђекић, Саша Бараћ, Драгана Лалевић, Миломирка Мадич Утицај климатских услова године и густине биљака на принос кукуруза Influence of year climate conditions and plant density on maize yield
23.	Сандра Вуковић, Александар Ж. Костић, Ана Вујошевић, Илинка Пећинар, Софија Килибарда, Ђорђе Моравчевић Биофортификација: агротехничка мера у производњи функционалне хране Biofortification: an agrotechnical measure in the production of functional food

ПОСТЕРИ / POSTERS

24.	Маја Судимац, Светлана Рољевић Николић, Светлана Балашевић Тубић, Жељко Долијановић, Хелена Мајсторовић, Сандра Богдановић Анализа употребе сертификованог семена на породичним пољопривредним газдинствима у републици србији Analysis of the use of certified seeds on family farms in the republic of serbia
25.	Марина Мачукановић-Јоцић, Драгана Ранчић, Маја Терзић Микроморфологија поленових зрна зелене салате (<i>Lactuca sativa</i> L.) Micromorphology of lettuce (<i>Lactuca sativa</i> L.) pollen grains
26.	Никола Милановић, Љубиша Живановић, Александар Симић, Жељко Целетовић, Гордана Андрејић Утицај густине сетве и хибрида на продуктивност сунцокрета The influence of sowing density and hybrids on sunflower productivity
27.	Маријенка Табаковић, Милан Бранков, Весна Драгичевић, Милена Шенк Оцена утицаја биолошких третмана семена кукуруза на морфолошке карактеристике клијанца и клијавост семена The evaluation of the influence of biological treatments of maize seeds on the morphological characteristics of seedlings and seed germination
28.	Наталија Павловић, Жељко Долијановић, Милена Симић, Весна Драгичевић, Милан Бранков Утицај ђубрења и хербицида на закоровљеност и принос едамаме соје Impact of fertilization and herbicides on weed control and yield of edamame soybean
29.	Милена Шенк, Милена Симић, Душанка Милојковић-Опсеница, Милан Бранков, Весна Перић, Маријенка Табаковић, Весна Драгичевић Утицај здруживања соје и проса на изношење елемената са приносом Impact of soybean-common millet intercropping on element land equivalent ratio

КАРината и камелиНА у средишту пажње европске биобазирани економије

Ана Марјановић Јеромела^{1*}, Федерика Занети², Анкица Кондић Шпица¹,
Биљана Кипровски¹, Соња Гвозденац¹, Драгана Рајковић¹,
Драгана Миладиновић¹, Андреа Монти²

¹Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад, Србија

²Департман за пољопривредне и прехранбене науке (ДИСТАЛ), Универзитет у Болоњи, Италија
*email: ana.jeromela@ifvcns.ns.ac.rs

Европски биоелекономски сектор генерише годишњи промет од око 2 трилиона евра са више од 17 милиона запослених. Међутим, у ЕУ постоји недостатак алтернативних усева, који би могли лако да се уведу у постојеће плодореде и да обезбеде вредне сировине за вишеструку употребу. Разноврсност и диверзификација пољопривредних система може допринети одрживој европској биоелекономији обезбеђивањем стабилних прихода за пољопривреднике, смањењем негативних утицаја на животну средину и повећањем отпорности на климатске, економске и биолошке ризике. Карината и камелина су одлични кандидати који би могли да задовоље наведене специфичне потребе када се једном интегришу у пољопривредне системе са традиционалним главним усевима. Камелина је биљна врста позната у европској пољопривреди још од њених почетака и доступност озимих и пролећних генотипова омогућава њено гајење у готово свим европским климатским условима.

Карината је уљана врста у развоју, са високом толеранцијом на топлотни стрес и стрес суше, и може бити одлично решење у системима производње као накнадни усев касног пролећа/лета на подручју Медитерана, као и главни усев на маргиналним и слабо плодним земљиштима који су под ризиком од дезертификације. Од обе врсте се могу добити различити производи са разноврсним потенцијалом примене: уље – као сировина за “зелену” хемију; погача богата протеинима - као састојак хране за домаће животиње директно или као концентрат протеина, као и мноштво висококвалитетних копроизвода са додатном вредношћу, добијених прерадом семена и из остатка биомасе.

CARINA, пројекат Хоризонт Европа програма, фокусира се на нове одрживе и разноврсне пољопривредне системе усвајањем ове две уљане биљне врсте које за биоелекономију могу да обезбеде сировине са ниским ризиком iLUC (енг. Indirect Land Use Change - индиректна промена коришћења земљишта). CARINA има за циљ да подстакне транзицију ка више диверзификованим пољопривредним системима, кроз ангажовање фармера и других заинтересованих страна у заједничком развоју решења за пољопривреду. CARINA ће помоћи да се подстакне европска биоелекономија на локалном нивоу, као и да се оствари пуни потенцијал и предности циркуларне економије у смислу конкурентности пољопривредних произвођача и индустрије, здравог земљишта и уштеде воде.

<https://www.carina-project.eu/>

Кључне речи: биоелекономија, *Brassica carinata*, *Camelina sativa*, разноликост производње, циркуларна биоелекономија

CARinata and Camellina in Focus for Europe's Bio-Based Future

Ana Marjanović Jeromela^{1*}, Federica Zanetti², Ankica Kondić Špika¹,
Biljana Kiprovska¹, Sonja Gvozdenac¹, Dragana Rajković¹,
Dragana Miladinović¹, Andrea Monti²

¹Institute of Field and Vegetable Crops, Novi Sad, Serbia

²Dept. of Agricultural and Food Sciences (DISTAL), University of Bologna, Italy

*email: ana.jeromela@ifvcns.ns.ac.rs

The European bioeconomy sector generates an annual turnover of around 2 trillion EUR with more than 17 million persons employed. However, in EU there is a lack of alternative crops, which could easily fit the existing rotations and produce valuable feedstocks for multiple end-uses. The diversity and diversification of farming systems can contribute to a sustainable European bioeconomy by securing stable revenues for farmers, lowering environmental negative impacts and increasing resilience to climatic, economic and biological risks.

Carinata and camelina are perfect candidates to meet all these specific needs once integrated in agricultural systems with traditional staple crops. Camelina is a mature crop for European agriculture and the availability of winter and spring types makes it quite easily adapted to all European climates. Carinata is an emerging oilseed crop with high tolerance to heat and drought stress and can perfectly act as a late spring/summer double cropping in Mediterranean Europe as well as a main crop in marginal and poorly fertile soils with desertification risks. From both camelina and carinata different products could be obtained with a variety of potential uses: oil – as a feedstock for green chemistry; protein-rich cake - as animal feed ingredient directly or as protein concentrate, and a multitude of high added-value co-products, derived both from seed processing as well as from residual biomass.

The H-Europe CARINA project focuses on new sustainable and diversified farming systems by adopting these two oilseed crops able to provide low iLUC (indirect Land Use Change) feedstocks for the bioeconomy. CARINA aims to foster the transition towards higher diversified farming systems through engaging farmers and other stakeholders in jointly developing agricultural solutions. CARINA will help to foster the European bioeconomy at local level, unlocking the full potential and benefits of the circular economy in terms of farm and industry competitiveness, healthy soil and water saving.

<https://www.carina-project.eu/>

Key words: bioeconomy, *Brassica carinata*, *Camelina sativa*, diversified farming, circular economy